

להתזדע

ולהגלות מחמדי התורה בכל דף בש"ס

יומא דף כז

בענין סידור המערכה על ידי זר

ביומא דף כ"ז: אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן, זר שסידר את המערכה חייב. כיצד הוא עושה, פורקה וחוזר וסודרה. מאי אהני ליה, אלא פורקה זר וסודרה כהן. מתקיף לה רבי זירא וכי יש לך עבודה שכשירה בלילה ופסולה בור וכו', ואלא קשיא, אלא כי איתמר הכי איתמר, אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן זר שסידר שני גזירי עצים חייב, הואיל ועבודת יום היא.

- א -

בגדרי עבודת זר

תתכשר על ידי זר, ולכן לגבי הכשר העבודה שפיר הביא הרמב"ם דין זה לגבי סידור המערכה. א

בעצים שסידרן זר אין אומרים דכיון שכבר עלו על המזבח שוב לא ירדו / אברים שהעלן זר על גבי המזבח

- באר יצחק, חמדת שלמה, שפת אמת -

ב. והנה במה שאמרו דזר שסידר את המערכה צריכין לפרקה, ואח"כ יחזור הכהן ויסדר את המערכה, כתב בשו"ת באר יצחק או"ח סי' כ"ב (ד"ה ובעיקר) דאין הכוונה שמפרקים את סידור המערכה כשהן על גבי המזבח עצמו, וחוזרים ומסדרין אותו על ידי כהן, כי כל זמן שהם על גבי המזבח אפילו אם הגביהן באויר המזבח, נחשב שהם עדיין על המזבח, ועדיין לא נתבטל סידורו של זר, אלא הכוונה היא שמורידין את העצים לארץ, וחוזרין ומעלין אותן על גבי המזבח על ידי כהן.

אכן בשו"ת באר יצחק שם (ד"ה והעיקר) מקשה מדוע לא נאמר בזה מה שאמרו בכל קרבנות פסולין דאע"ג שאין להעלותן על גבי המזבח, מכל מקום אם העלו על גבי המזבח, כיון שעלו שוב לא ירדו, כמו ששנינו בזבחים דף פ"ג. דהמזבח מקדש את הפסולין שאם עלו לא ירדו, ולמדין זה מקראי, והכי נמי נאמר בעצים שעלו על גבי המזבח ע"י זר, שאע"ג שאין לזר להעלות עצים על גבי המזבח, מכל מקום כיון שכבר עלו על המזבח, יהא המזבח מקדש אותם ששוב לא ירדו.

וכתב, דהנה בזבחים שם: נחלקו תנאים אם המזבח מקדש את הפסולין בכל הקרבנות כולן או לא, דרבי יוסי הגלילי סובר דמקרא דכתיב 'כבשים'

מה שסידור המערכה היא עבודת לילה מועיל לפוטרו ממיתה ולא להכשיר את המערכה

- ריטב"א, תוס' הרא"ש, רמב"ם, מהר"י קורקוס -

א. במה שמקשה רבי זירא וכי יש לך עבודה שכשירה בלילה ופסולה בזר, כתבו בתוס' הרא"ש ובחי' הריטב"א דאין הכוונה בזה שנאמר שתהא סידור המערכה 'כשירה' על ידי זר מפני שהיא עבודת לילה, שהרי בפירוש אמרה תורה (ויקרא ו') 'צו את אהרן וגו' היא העולה על מוקדה', הרי דסידור המערכה צריך להיות דוקא על ידי כהן, אלא שהוא מקשה מדוע זר שסידר המערכה חייב מיתה, הלא כיון שהיא כשירה בלילה אין להחשיבה כל כך לעבודה שיתחייב הזר מיתה, דמה שהזירה תורה לזר שלא יקריב כמו שלמדוין מקרא (במדבר י"ח) ד'זר לא יקרב עליכם' אמור לגבי קרבנות שאינם אלא ביום, ולא בסידור המערכה שכשירה גם בלילה.

והנה הרמב"ם בפרק ט' מהלכות ביאת מקדש הלכה ט' כתב דזר שסידר את המערכה פורקה, וחוזר הכהן וסודרה, מפני שסידורה פסול, ע"כ.

וכתב במהר"י קורקוס דלכאורה יש לתמוה על דברי הרמב"ם, שהרי על מה שאמר רבי יוחנן דזר שסידר את המערכה חייב, מקשה רבי זירא וכי יש לך עבודה שכשירה בלילה ופסולה בזר, ומסיק בגמ' דרבי יוחנן אמר דבריו לגבי זר שסידר שני גזירי עצים ולא לגבי סידור המערכה, ומדוע הביא הרמב"ם דברי רבי יוחנן לגבי זר שסידר המערכה.

וכתב ג"כ כדברי הראשונים הנ"ל דקושיית רבי זירא היא דוקא לגבי חיוב מיתה, אבל לגבי הכשר המערכה לא אמר רבי זירא דכיון שהיא עבודת לילה

השלמות והוספות

כלישנא בתרא דקושיית רבי זירא הוא מפני שהיא עבודה שיש אחריה עבודה, ולכן כתב הרמב"ם דזר שסידר המערכה פסולה, כי מה שהיא עבודה שיש אחריה עבודה אינו מועיל אלא לענין פטור מיתה, ולא להכשיר המערכה ע"י זר.

והנה בכסף משנה כתב ג"כ בדברי הרמב"ם כדברי מהר"י קורקוס דקושיית רבי יוחנן הוא דוקא לענין חיוב מיתה ולא לענין הכשר המערכה, והוא מסתייע לזה מדברי רש"י שלפנינו (ד"ה שיש) בלשון איכא דאמרי שמפרש קושיית רבי זירא מדוע בזר פסולה להתחייב מיתה, הרי דקושיית רבי זירא היא לגבי חיוב מיתה ולא לגבי הכשר המערכה.

אמנם בליקוטי הלכות שם לפי דרכו (הנ"ל) תמה על דבריו, שהרי רש"י שם הם בלישנא של איכא דאמרי שהקושיא הוא מצד שאינה עבודה תמה, וזה בודאי אינו מועיל אלא לפטור מיתה ולא להכשיר המערכה, ואין ללמוד מזה לפי לישנא קמא דהקושיא הוא דוקא לגבי פטור מיתה, ולא לגבי הכשר המערכה.

א והנה בגמ' להלן איכא דאמרי דרבי זירא מקשה לרבי יוחנן וכי יש לך עבודה שיש אחריה עבודה ופסולה בזר, ומסיק כי איתמר הכי איתמר אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן זר שסידר שני גזירי עצים חייב הואיל ועבודה תמה היא.

ובליקוטי הלכות (דף ח' מדפי הספר) כתב דדבר זה אם יש להכשיר המערכה בזר מחמת שהיא עבודת לילה, תלוי בשני הלשונוות שבגמ', דלפי איכא דאמרי שקושיית רבי זירא היא ממה שהיא עבודה שיש אחריה עבודה, אין זה מועיל רק לפוטרו ממיתה ולא להכשיר המערכה על ידי זר. אבל ללישנא קמא דקושיית רבי זירא היא משום שהיא עבודת לילה, זה סברא גם להכשיר סידור המערכה על ידי זר, כי עבודת לילה אינה נפסלת כשנעשית על ידי זר. [וצ"ע שלא הביא מדברי התוס' הרא"ש והריטב"א הנ"ל שכתבו דמה שסידור מערכה היא עבודת לילה, אינו מועיל אלא לגבי פטור מיתה, ולא לענין הכשר המערכה].

וכתב דהרמב"ם שכתב דזר שסידר המערכה פסולה, זה מפני שהוא סובר

בקודש אין המזבח מקדש, כגון בהמה שנפסלה מתחילה להקרבה, כמו רובע ונרבע ונעבד, דאין זה נחשב קרבן פסול אלא שאינו קרבן כלל, והכי נמי הקרבת זר אינו נחשב הקרבה כלל, ולכן אם זר סידר עצים על גבי המזבח, צריך להורידן ואין אומרים בזה כיון שעלו לא ירדו.

אמנם הוא חולק שם על דבריו, וכתב דמה שזר שסידר עצים צריך להורידן אינו מפני שהוא 'זר', אלא מפני שב'עצים' אין אומרים כיון שעלו לא ירדו, וכסברות הנ"ל. והוא מוכיח כן ממה שאמרו בזבחים דף ס"ט. דזר שמלק עוף על גבי המזבח כיון שעלה שוב לא ירד, הרי דגם בעבודה שנעשית על ידי זר אמור דין זה דאם עלה לא ירד, ועל כרחך דהטעם הוא משום דיש הבדל בין עצים ובין שאר קרבנות. [א]

והנה בשפת אמת (בסוגיין) כתב דמה שאמרו שזר שסידר המערכה פורקה וחזור וסודרה כהן, אמור דוקא בסיודר המערכה, כיון שסיודר המערכה אינה אלא מצוה להכין מערכה כדי לסדר ולהבעיר אח"כ, ולכן יכול לפרקה ולחזור ולסדרה, אבל בהעלאת איברים על גבי המזבח שההעלאת עצמה על גבי המזבח הוא גוף המצוה, אין עצה לחזור ולסדרן, כי כבר נפסל ע"י העלאת הזר, ויש לדמותו למה שאמרו במנחות דף ו': דזר שקמץ מנחה לת"ק אין אומרים שיחזור הכהן ויקמוץ, והכי נמי בהעלאת אברים למזבח אין עצה לחזור ולסדרן.

אכן לפי האמור יש לדון בזה מטעם כיון שעלו לא ירדו, דלפי דעת הבאר יצחק הרי גם בעבודה שנעשית על ידי זר כשהעלה על גבי המזבח כיון שעלו שוב לא ירדו, וא"כ אין לדמותו לזר שקמץ מנחה, דבהעלה אברים על גבי המזבח המזבח מקדשן לומר דכיון שעלו שוב לא ירדו.

- ב -

איסור כניסה לזר במקום המזבח

התוס' והרמב"ן שאיסור זרות מן התורה הוא רק בכניסה עם עבודה, מובן מדוע רשאי הזר לעמוד על המזבח לפרק המערכה, שהרי פירוק המערכה אינה עבודה, אבל לדעת הרמב"ם זר מוזהר באיסור תורה ליכנס מן המזבח ולפנים אפילו בלא לעשות עבודה, כי האיסור הוא בעצם הכניסה עצמה, לכאורה קשה מדוע רשאי הזר לישאר שם לפריקת המערכה, הרי בשהייתו במקום המזבח עובר בלאו דכניסה במקום המזבח.

וכתב דצריך לומר דהאיסור בזר ליכנס למקום המזבח, אמור דוקא על עצם כניסתו למקום המזבח, אבל כשכבר עבר ונכנס אפילו באיסור, אין בו איסור על תוספת שהייתו שם, ולכן רשאי לישאר שם כדי לפרק המערכה.

והיינו, דאע"ג דבאיסור כניסת טמא במקדש אמרו בשבועות דף י"ז. שיש איסור על עצם שהייתו מלבד איסור הכניסה בטומאה, מכל מקום באיסור כניסה לזר בין אולם למזבח האיסור הוא דוקא על עצם הכניסה ולא על השהיה.

למדין דדוקא קרבן בהמה אם עלה לא ירד, אבל עולת העוף פסולה אם עלתה תרד, וכיוצא בזה סובר רבי עקיבא דמקרא ד'כבשים' נתמעט שמנחה פסולה אם עלתה תרד. ומעתה נהי דתנא דמתני' שם סובר דאפילו עולת העוף פסולה או מנחה פסולה אם עלו לא ירדו, זה משום שלמדין מקרא ד'זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת' שהוקשו כל הקרבנות זה לזה, אבל עצים לדברי הכל אינו נחשב בכלל קרבן לענין זה לומר שעצים שעלו למזבח ע"י זר אם עלו לא ירדו.

ועוד הוא מבאר (בד"ה וגם) בדרך אחרת מדוע עצים שהעלן זר על גבי המזבח צריך להורידם, ואין אומרים שכיון שעלו לא ירדו, כי מה שלמדין מקרא דהפסולין שעלו על גבי המזבח לא ירדו, אמור בקרבנות שיש בהם פסול, כגון שאירע בהם פסול לינה או פסול יוצא, שאם נאמר שירדו מעל גבי המזבח שוב לא יעלו, ובהם אמרה תורה שכיון שכבר עלו על המזבח לא יורידן מקדושתן, ולא ירדו מעל גבי המזבח. אבל עצים שסידרן זר, שאפילו אם ירדו מעל גבי המזבח, הרי שוב יחזור ויעלה הכהן אותן העצים עצמן על גבי המזבח, שהרי אין בעצמותן שום פסול כי אם בסיודן ע"י הזר, ונמצא דבמה שמוריד אותן מעל המזבח, אינו מורידן מקדושתן, כי עדיין יעלו אותן העצים על גבי המזבח על ידי כהן שיסדר המערכה, ולפיכך לא נאמר בזה דכיון שעלו שוב לא ירדו.

ובשו"ת באר יצחק שם (ד"ה ובהא) מביא בשם שו"ת חמדת שלמה אהע"ז סי' י"ז (אות ט') שהעלה טעם אחר מדוע אין אומרים בזה כיון שעלו שוב לא ירדו, כי הוא הוא כתב שעבודת זר גרע משאר קרבנות פסולין, כי כל שנעשה במקדש ע"י זר, נחשב פסול לגמרי אפילו לענין שאם עלו לא ירדו. והיינו, דזה כעין מה שאמרו בזבחים דף פ"ד. דכל שלא היה פסולו

אם נאסר לזר כניסה למקום המזבח גם בלא עבודה / הזר רשאי לשהות על המזבח לצורך פריקת המערכה

- משנה למלך, מקדש דוד -

ג. במשנה למלך בפרק ט"ו מהלכות ביאת מקדש הלכה ט"ו מבאר שנחלקו הראשונים אם יש איסור תורה לזר ליכנס בין אולם למזבח, או שהוא רק מעלה מדרבנן. כי בתוס' בסוכה דף מ"ד. (ד"ה אמר) כתבו שאיסורו רק מדרבנן, וכן הוא דעת הרמב"ן בספר המצות מצות ל"ט שבכניסה בלא עבודה אין בו איסור תורה לזר.

אמנם כתב דלדעת הרמב"ם בפרק ו' שם הלכה א' דבעלי מומין אסורין מן התורה ליכנס למקדש מן המזבח ולפנים אע"פ שאינו עובד עבודה, ואם עבר ונכנס לוקה על כניסתו בלבד, כל שכן שזר מוזהר באיסור תורה ליכנס בעזרה מן המזבח ולפנים.

אכן במקדש דוד סי' ט"ו (אות ג' ד"ה והנה בדין) מקשה במה ששינוי זר שסידר המערכה על המזבח הוא בעצמו פורק את המערכה, דבשלמא לדעת

השלמות והוספות

ובשו"ת חמדת שלמה סי' י"ז (הנ"ל) חולק על דבריו, וכתב דזר שהקטיר על המזבח אין אומרים דכיון שעלו שוב לא ירדו, כי עבודת זר פסולה לגמרי ואפילו אם עלו ירדו, והוא מוכיח כן מדברי הגמ' שלפינו שאמרו שזר שסידר עצים במערכה צריכים לפרקה, ואין אומרים דכיון שעלו לא ירדו.

אמנם כפי האמור, בבאר יצחק חולק על דברי החמדת שלמה, והוא מוכיח דמה שבזר שסידר עצים צריכים לפרקה ואין אומרים כיון שעלו שוב לא ירדו, אינו מפני שהוא זר, אלא משום דבעצם אין אומרים כיון שעלו שוב לא ירדו, והוא מצדיק דברי החו"ד שכתב דמה שזר שמקטיר בשבת אינו נחשב מקלקל הוא משום דתיקן לגבי שאם עלו לא ירדו.

זר שמקטיר בשבת אינו נחשב מקלקל כיון שאם עלו לא ירדו

- חוות דעת, חמדת שלמה, באר יצחק -

[א] בשו"ת חמדת שלמה שם סי' ט"ז נדפסה תשובה מבעל חוות דעת שכתב לבעל חמדת שלמה, ושם (אות ח') הוא מיישב מה ששינוי ביבמות דף ל"ג: דזר שהקטיר על גבי המזבח בשבת חייב מיתה, ולכאורה קשה שהרי מקלקל בשבת פטור, וזר שמקטיר על גבי המזבח בשבת הרי הוא מקלקל בהקטרותו, ומדוע חייב משום מלאכת שבת. וכתב דאין זה נחשב מקלקל אלא מתקן, דנהי שעבודת זר פסולה, מכל מקום כשם שבכל הפסולין אם עלו לא ירדו, כמו כן זר שהקטיר על גבי המזבח אם עלו לא ירדו, ונמצא שהוא מתקן בהקטרותו ולא מקלקל, ולכן חייב.

בדרך דרך מברוקס
שיטת מברוקס

מברוקס - ביורוקרטיה לתיאום ולקידום

המחלקה עוסקת בהגדרת תוכנית העבודה והמחלקה עוסקת בהגדרת
המחלקה עוסקת בהגדרת תוכנית העבודה והמחלקה עוסקת בהגדרת
המחלקה עוסקת בהגדרת תוכנית העבודה והמחלקה עוסקת בהגדרת

מברוקס
מברוקס
מברוקס

MIBROUK YERUSHALAI BROS.S.P.A

מברוקס

המחלקה עוסקת בהגדרת תוכנית העבודה והמחלקה עוסקת בהגדרת
המחלקה עוסקת בהגדרת תוכנית העבודה והמחלקה עוסקת בהגדרת

מברוקס

אשר זהו נוסח
קבוע ומגויס
למחלקה

מברוקס - ביורוקרטיה לתיאום ולקידום

המחלקה עוסקת בהגדרת תוכנית העבודה והמחלקה עוסקת בהגדרת
המחלקה עוסקת בהגדרת תוכנית העבודה והמחלקה עוסקת בהגדרת

מברוקס
מברוקס
מברוקס

אשר זהו נוסח
קבוע ומגויס
למחלקה

המחלקה עוסקת בהגדרת תוכנית העבודה והמחלקה עוסקת בהגדרת
המחלקה עוסקת בהגדרת תוכנית העבודה והמחלקה עוסקת בהגדרת

מברוקס

קחתות ועד רבני מפעל קחתות

לקראת חתמת החתונה והחזרה הי"ד של לימוד השי"ס במסגרת יד חינוך
הרבנית, נתנו במה במסגרת החזרה ובענין ותענוגיה, לחברת קחתות של מפעל קחתות,
בת ישראיל בכל מקומות מושבותיהם על התחייבותם של קחתות כל קצוי תכל,
כשם 'לקחתות', שיעזרו להוציא את הילדים הנלווים לחזרה אל ארץ ישראל, על ידי שירות
לחברת קחתות החזרה אל ארץ ישראל ולימוד בדרך קצאית, על ידי שירות
שירותים נעשים ונעשים על כל דף ודף כשי"ס, כשירותם כמנוון עם כשירות קחת
שירות חלוצי ונעשים על ידי חשיפת את החשיפת את החשיפת כשירות
ונעשות, ונעשים על ידי חשיפת ונעשים, החשיפת כשירות
שירות ותיקים ונעשים ונעשים ונעשים, החשיפת כשירות
אין ספק שלחברי דודי שישתנו ונעשים ונעשים, החשיפת כשירות
מחדש בלימודים, זה את שירותים אנונימי, ונעשים ונעשים ונעשים, החשיפת כשירות
וכשירותים, ונעשים על ידי כשירות החזרה, ונעשים ונעשים ונעשים, החשיפת כשירות
והחזרה כשירות כשירות ונעשים.

ועל זאת באנו על החתום לכבוד החזרה ולחזרה

נעשה י"ד חנוכה תש"ס

אשר זהו נוסח
קבוע ומגויס
למחלקה

מברוקס

מברוקס
מברוקס
מברוקס

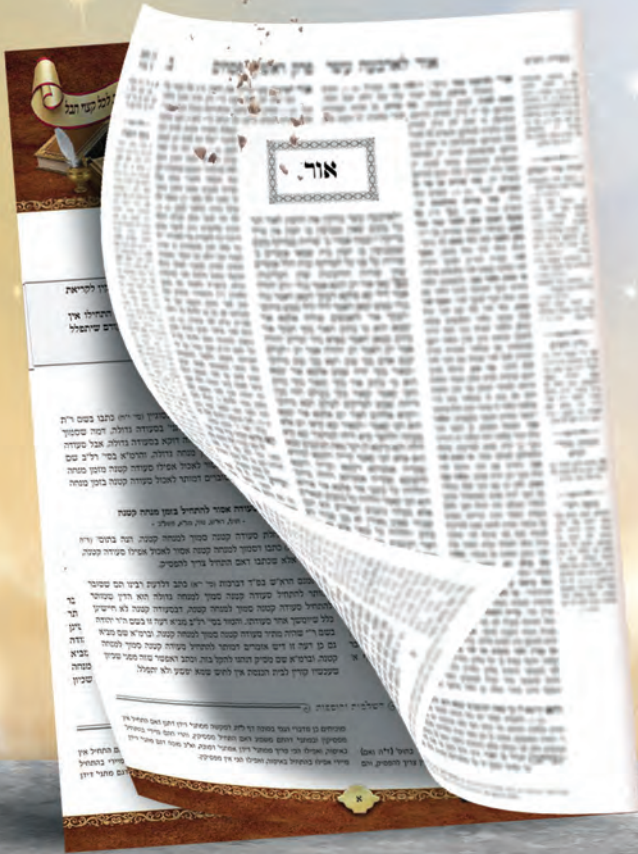
מברוקס

להצטרפות ומנויים: *6291
או לטל': 02-990-40-01 • בתשלום סמל של 14 ש"ח לחודש

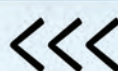
לייגט אריין א ספעציעלע געשמאק אין דעם דף היומי

איערע מסכת פסחים וועט האבן אינגאנצן א אנדערע טעם בע"ה

הערליכע גליונות על הדף • טעגליכע שיעורים יקרים מתוקים מדבש

14

שרייבט אייך שוין איין אין להתוודע פאר די סימבאלישע פרייז פון

אדער 44 פארן באקומען אין פאסט צווי וואכן פריער

רופט און די הנאה וועט געהערן בלויז צו אייך! 02-990-4001